

ILGTSPĒJĪGA TŪRISMA PAMATPRINCIPI

KO MĒS KATRS AR TO SAPROTAM?

LEAVE NO TRACE (*NEATSTĀJ AIZ SEVIS PĒDAS*)/ <https://lnt.org/>

- Ētisku apsvērumu / normu kopums, kuras mudina rūpēties par apkārtējo vidi un dabu.
- Radies 20.gs vidū, kā kustība ASV – reakcija uz to, kādu negatīvo ietekmi uz ekoloģiju atstāja cilvēku atpūta dabā, īpaši savvaļā jeb vietās, kas nebija tam īpaši pielāgotas.
- 1994.gadā tika izveidots LEAVE NO TRACE CENTRS ĒTIKAI DABĀ, ar mērķi radīt izglītojošu materiālus.

LEAVE NO TRACE (*NEATSTĀJ AIZ SEVIS PĒDAS*)/ <https://lnt.org/>

- Misija – ar zinātnes, izglītības un «laba piemēra» principiem, nodrošināt ilgtspējīgu nākotni dabai un planētai. Neatkarīgi no tā, kādēļ un kur mēs dodamies dabā, mums par to ir jā rūpējas. Tā ir TAVA daba!
- Sniedz vienkārši saprotamas vadlīnijas kā ar savu rīcību atstāt iespējami mazāk «pēdu nospiedumu» dabā.
- Nav statiski / balstīti pētījumos.

LEAVE NO TRACE 7 PRINCIPI

- **1.PRINCIPS: *Plāno un sagatavojies savai atpūtai!***
- Iepazīsties ar teritorijas uz kuru dodies noteikumiem/ īpatnībām;
- Sagatavojies ekstremāliem dabas apstākļiem, ārkārtas situācijām;
- Plāno ceļojumu tā, lai nedotos turp visapmeklētākā gada laikā/ mazini slodzi;
- Ceļo mazākās grupās/ sadaliet lielākas grupas;
- Pārpako pārtiku, lai samazinātu atkritumu apjomu;
- Mazāk marķējiet dabā/ izmantojiet kompasus un kartes!

LEAVE NO TRACE 7 PRINCIPI

- **2.PRINCIPS: *Ceļojiet un apmetieties uz izturīgām virsmām!***

- Mērķis – radīt mazāku kaitējumu augsnei, augiem, ūdenstilpnēm. Ceļojuma bojājumi rodas, kad virszemes veģetācija vai organismu kopienas tiek samīdītas līdz iznīcībai.
- Izturīgas virsmas ir izveidotas takas, kempingi, akmeņi, grants un sausa zāle vai sniegs.
- Aizsargājiēt piekrastes teritorijas, apmetoties tālāk no ezeriem un strautiem.
- Koncentrējieties uz esošajām takām un kempingiem.
- Ejiet pa takas vidu, pat ja ir slapjš vai dubļains.
- Veidojiet mazas apmetnes. Organizējiet aktivitātes vietās, kur nav veģetācijas.

LEAVE NO TRACE 7 PRINCIPI

- **3.PRINCIPS: *Pareizi atbrīvojies no atkritumiem!***
- Plāno paredzamo atkritumu apjomu un veidu.
- Lai nomazgātos vai mazgātu traukus aiznesiet ūdeni vismaz pēc iespējas tālāk no strauta vai ezera. Izmantojiet ekoloģiskas ziepes. Izlaistiet izmantoto ūdeni plašāk.
- Tualetes papīru ierociet zemē vai liekat pie citiem higiēnas priekšmetiem.
- Pārtikas atkritumus vēlams aprakt. Atkritumus nevajadzētu dedzināt!
- To, ko atnesi – to arī aiznesi!

LEAVE NO TRACE 7 PRINCIPI

- **4.PRINCIPS: *Atstāj to, ko Tu atradi!***
- Visam, ko atrodam dabā ir sava loma ekosistēmā vai ainavā! To neaiztiekot, mēs saglabājam abus. Ļaut jo piedzīvot arī citiem!
- Saglabājiēt vēsturiskās vērtības: vērojiet kultūras vai vēstures struktūras un artefaktus, bet neaiztieciēt tos.
- Atstājiēt akmeņus, augus un citus dabas objektus, kādus tos atradāt.
- Izvairiēties no svešzemju sugu ieviešanas vai transportēšanas.
- Nebūvējiēt konstrukcijas, mēbeles un nerociēt tranšejas.

LEAVE NO TRACE 7 PRINCIPI

- **5.PRINCIPS: *Mazini ugunskuru radītās sekas!***

- Uguns kuri ir nepieciešami ēdiena gatavošanai un siltumam, tie ir caurstrāvēti ar vēsturi un tradīcijām. Tomēr daudzu teritoriju dabisko izskatu ir pasliktinājusi pārmērīga ugunsgrēku izmantošana un pieaugošais pieprasījums pēc malkas.
- Ugunsgrēki var radīt ilgstošu ietekmi uz vidi. Ēdienu gatavošanai izmantojiet plītiņu un gaismai - sveču laternu.
- Ja iespējams, kuriniet tam paredzētajās vietās.
- Mazi uguns kuri, no zariem, ko var salauzt ar roku.
- Sadedziniet visu malku un ogles līdz pelniem. Pilnībā nodzēsiet ugunskuru, pēc tam izkaisiet vēsus pelnus.

LEAVE NO TRACE 7 PRINCIPI

- **6.PRINCIPS: *Cieniet dzīvo dabu!***

- Ikreiz, kad atrodi dabā, Tu esi daudzu savvaļas dzīvnieku mājvietā. Ir jātiecas mazināt savu ietekmi uz tiem! Negatīva ietekme ir dzīvnieku agresivitāte, ekosistēmas veselības pasliktināšanās, nevajadzīgi pārvietoti vai iemidzināti dzīvnieki.
- Vērojiet savvaļas dzīvniekus no attāluma. Nesekojiet un netuvojieties tiem.
- Nekad nebarojiet dzīvniekus. Savvaļas dzīvnieku barošana kaitē viņu veselībai, maina dabisko uzvedību un pakļauj tos plēsējiem un citām briesmām.
- Vienmēr kontrolējiet mājdzīvniekus vai atstāji tos mājās.
- Izvairieties no savvaļas dzīvniekiem jutīgā laikā: pārošanās, ligzdošana, mazuļu audzēšanas vai ziema.

LEAVE NO TRACE 7 PRINCIPI

- **7.PRINCIPS: *Cieniet apkārtējos!***
- Visiem ir tiesības baudīt dabu! Troksnis, nekontrolēti mājdzīvnieki, dabas bojāšana liedz visiem atpūsties vienlīdzīgi.
- Dod ceļu citiem takās.
- Sasveicinies ar riteņbraucējiem un redzot grupu, pavaicā pa kuru pusi tiem būtu ērtāk doties garām.
- Atpūties un veidojiet apmetnes tālāk no takām un citiem.
- Ļaujiet dabas skaņām dominēt. Izvairieties no skaļām balsīm un trokšņiem.

LEAVE NO TRACE 7 PRINCIPI

- **INTERESANTI FAKTI!**

- 1 cilvēks, kurš apguvis LEAVE NO TRACE principus un ievēro tos, dzīves laikā var sasniegt 256 citus cilvēkus!
- Pētījumi liecina, ka cilvēki, kuri ir apmācīti programmā Leave No Trace, ir 5x vairāk tiecas aizsargāt dabu.
- 9 no 10 cilvēkiem joprojām ir nepieciešamas Leave No Trace prasmes un informācija, lai radītu lielāku pozitīvu ietekmi uz vidi.

LATVIJAS DABAS TŪRISTA ĒTIKAS KODEKSS

Kodeksa saturs ietverts piecās nodaļās:

- **Dažādās dabas vidēs** – kādas tiesības un pienākumi (t.sk. – ko drīkst un nedrīkst darīt) tūristam (vai apmeklētājam) ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mežos, ūdeņu krastos, jūras piekrastē, purvos, pie iežu atsegumiem, lauksaimniecības zemēs u.c.;
- **Atpūta, nakšņošana, ēdiena gatavošana** – kur un kā var celt teltis, siet gulamtiklus, kurināt ugunsķurkus un gatavot maltīti dabā;
- **Aktivitātes dabā** – kā dabai un videi draudzīgā veidā vērot, fotografēt dabu, iet pārgājienos, doties velobraucienos, sēnot, ogot, slēpnot (geokečings), vākt dabas kolekcijas, pārvietoties (kur un kā) ar mehāniskiem transporta līdzekļiem;
- **Higiēna un atkritumi** – kā pareizi dabā nokārtot dabiskās vajadzības, ja nav pieejamas tualetes un ievērot principu – “Ko atnes, to aiznes”;
- **Drošība dabā** – kādi ir drošības pamatprincipi, kā orientēties dabā, kur un kā iegūt dzeramo ūdeni un ko darīt, ja mežā sastop dzīvnieku.

PALDIES PAR UZMANĪBU!

info@exitriga.lv; elina.brigmane@rpr.gov.lv; Mob.28347211